

Uitwerking bedrijfsplanning geïntegreerd bosbeheer voor gemeente Someren

Deel 3. Beheervisie 2000-2029

R.J.A.M. Wolf & J.K. van Raffe

Alterra-rapport 052 (deel 3)

Alterra, Research Instituut voor de Groene Ruimte, Wageningen, 2000

Inhoud

1	Missie en functies	7
	1.1 Missie	7
	1.2 Motieven en Functies	7
2	Functiezonering	9
3	Productdoelen voor de lange termijn	11
	3.1 Gehele terrein	11
	3.2 Per zone	12
4	Streefbeelden	19
5	Terreindoelen voor de lange termijn	23
	5.1 Gehele terrein	24
	5.2 Per zone	24
	5.3 Per streefbeeld	29

1 Missie en functies

1.1 Missie

De missie van de gemeente Someren voor haar bos en natuurterrein kan als volgt worden verwoord:

Ontwikkelen en duurzaam instandhouden van landschappelijk en recreatief aantrekkelijk bos en natuurgebied met een hoge natuurwaarde, waarvan het beheer kostendekkend is.

1.2 Motieven en Functies

Motieven
A Algemeen nut burgers
I Verkrijgen van inkomen (kostendekkend beheer)

Functies
N Behouden/ ontwikkelen natuurwaarden
H Produceren van hout
R Bieden mogelijkheden voor recreatie
L Behouden/ ontwikkelen landschap
W Wining van drinkwater
J Bieden mogelijkheden voor jacht

De missie kan worden vertaald naar motieven en functies. De functies geven aan wat bos en natuurterrein voor de gemeente Someren moeten opleveren. Motieven vormen achterliggende beweegredenen om bos in bezit te hebben. Het motief verkrijging van inkomen is bijvoorbeeld een beweegreden voor de functie 'productie van hout'.

Bij het (geïntegreerde) bosbeheer in de gemeentebossen van Someren ligt de nadruk op de integratie van de functies natuur (N), houtproductie (H) en recreatie (R).

2 Functiezonering

De keuze voor geïntegreerd bosbeheer leidt ertoe dat ernaar wordt gestreefd om de in § 1.2 genoemde functies zoveel mogelijk te combineren (functie-integratie). Toch is een functiezonering opgesteld. Door in verschillende bosgedeelten meer of minder prioriteit toe te kennen aan bepaalde functies, kan de beheerder hier bestaande specifieke kwaliteiten van het bos behouden of versterken. Ook kan hij de kansen benutten die bepaalde bosgedeelten bieden, of druk die op het bos wordt uitgeoefend ruimtelijk verdelen.

Op grond van deze overwegingen is voor Someren de onderstaande functiezonering opgesteld. De zone fungeert als een belangrijke planningseenheid voor het opstellen van productdoelen voor de lange termijn (zie hoofdstuk 3). De indeling in zones is onafhankelijk van de indeling in deelgebieden (vgl. deel 2, Inventarisatie). Zones hebben betrekking op de gewenste functieervulling, deelgebieden op de geografische ligging binnen het gehele terrein.

In totaal zijn voor Someren 9 zones onderscheiden. Ze worden hieronder kort beschreven. De begrenzing van alle zones is weergegeven op kaart 7 (zie deel 1).

Zone	Beschrijving	Aandeel (%)	Locaties	
1	H, R, N	Integratie	57	Herselse heide, Lieropse Heide, Schietberg, Somerense Heide, Boksenberg
2	N, L, r	Natuur & Landschap, stuifzand	3	Gebergten
3	N, L, r	Natuur & Landschap, bos	6	Lieropse Heide, Gebergten
4	N, L, r	Natuur & Landschap, heide/ven	21	Beuvengebied (Lieropse Heide), Keelvengebied (Somerense Heide)
5	N, h, r	Nadruk op Natuur	8	Het Broek, zuidwesten Lieropse Heide
6	R, N, l	Recreatie & Natuur	1	De Donck
7	R, h, n	Nadruk op Recreatie	3	Noordoosten Somerense Heide
8	R, n	Recreatie	<1	Motorcrossbaan Gebergten
9	L, n, r	Landschap	<1	Landschapselementen

Zone 1 - Integratie (H, R, N)

Voor het grootste deel van de bossen van Someren geldt een nevenschikking van de functies natuur, houtproductie en recreatie. Deze functies worden hier zo goed mogelijk geïntegreerd (geïntegreerd bosbeheer). Tot nu toe is het bosbeheer hier vooral gericht geweest op de functies houtproductie en recreatie. In deze zone vormt het versterken van de natuurfunctie daardoor een speerpunt voor het toekomstige beheer. Maar wel zo, dat de houtproductie- en recreatiefunctie zo weinig mogelijk worden geschaad.

Zone 2, 3 en 4 - Natuur & Landschap (N, L, r)

Ontwikkeling van natuur en landschap staat voorop in:

- het stuifzandgebied van de Gebergten (zone 2),

- gedeelten van de bossen op de Lieropse heide en de Gebergten die in het verleden zijn verstoven (zone 3),
- de heide en vennengebieden bij het Beuven en het Keelven (zone 4).

Deze gebieden zijn aantrekkelijk voor recreanten. De recreatiefunctie is echter ondergeschikt aan de functies natuur en landschap. De functie houtproductie speelt geen rol: zone 2 en 4 bestaan uit open natuurterrein; de arme groeiplaats beperkt de mogelijkheden voor houtproductie in de bossen van zone 3.

Omdat het na te streven type natuur en landschap sterk uiteenloopt, zijn drie verschillende zones onderscheiden (zone 2, 3 en 4).

Zone 5 - Nadruk op Natuur (N, h, r)

Het Broek en een aantal bosgedeelten van de Lieropse Heide, zijn in het Bestemmingsplan Buitengebied van 1998 aangegeven met de bestemming natuurgebied. In de Lieropse Heide maken de hier bedoelde bosgedeelten bovendien deel uit van het natuurreservaat Beuven (vallend onder de Natuurbeschermingswet). In deze terreingedeelten heeft de functie natuur de eerste prioriteit. Houtproductie en recreatie zijn hieraan ondergeschikt. Je kunt hier spreken van 'geïntegreerd bosbeheer met accent natuur'.

Zone 6 - Recreatie & Landschap (R, N, l)

Het kleine boscomplex De Donck is omgeven door landbouwgronden en wordt intensief gebruikt voor recreatieve doeleinden (kamperen, natuurtheater). Het gevarieerde bos heeft bovendien een grote natuurwaarde. Behoud van de natuurwaarde van dit gevarieerde (loof)bos is hier nevens geschikt aan de recreatiefunctie. Aansluitend is de landschapsfunctie van belang (ondergeschikt). Houtproductie speelt geen rol van betekenis.

Zone 7 - Nadruk op Recreatie (R, h, n)

In het noordoostelijke deel van het bos van de Somerense Heide wordt de recreatie geconcentreerd. Dit bosgedeelte heeft hierdoor in de eerste plaats een recreatieve functie. Houtproductie en natuur zijn ondergeschikte functies.

Zone 8 - Recreatie (R, n)

Het motorcrossterrein in de Gebergten zal blijven bestaan. Deze zone blijft daarom ook in de toekomst een (zeer specifieke) recreatieve functie houden.

Zone 9 - Landschap (L, n, r)

Tot het bosbezit van de gemeente Someren behoort ook een aantal kleine bosjes en andere landschapselementen. Deze hebben in de eerste plaats een landschappelijke functie, met als ondergeschikte functies recreatie en natuur.

3 Productdoelen voor de lange termijn

Voor de aansturing van de planning moet de gewenste functievervulling worden vertaald in productdoelen die operationeel geformuleerd zijn. Deze vertaling wordt in dit hoofdstuk uitgevoerd. De volgende lange-termijnproductdoelen zijn voor Someren gehanteerd:

Lange-termijnproductdoelen Someren	
Productdoel	Planningseenheid
Financieel resultaat	Gehele terrein
Jachtintensiteit	Gehele terrein
Landschapstype	Zone
Houtoogst	Zone
Recreatief gebruik	Zone

De productdoelen gelden voor de lange termijn, voor een periode van 30 jaar. Niet alle productdoelen gelden voor dezelfde soort planningseenheid. Het 'financieel resultaat' en de 'jachtintensiteit' gelden voor het gehele terrein of bedrijf (§ 3.1). De overige productdoelen gelden voor bepaalde zones (§ 3.2).

Voor elk productdoel zijn streefwaarden geformuleerd. Bij de geformuleerde streefwaarden is – voor zover bekend – tussen haken de huidige waarde aangegeven (uit deel 2, Inventarisatie).

3.1 Gehele terrein

Financieel resultaat: het gewenste gemiddelde jaarlijkse financiële resultaat		
Kostendrager	Bedrag	(huidige waarde)
Recreatievoorzieningen	≥ - f 15.000,-	(-f 14.000,-)
Natuurbeheer	≥ - f 10.000,-	(- f 8.000,-)
Jachtverhuur	≥ f 30.000,-	(+ f 31.000,-)
Bosexploitatie + algemeen	≥ f 15.000,-	(+ f 10.000,-)
Totaal	≥ f 0.000,-	(+ f 19.000,-)

Jachtintensiteit: het gewenste jaarlijkse afschot van bejaagbare diersoorten		
Soort wild	Aantal per 100 ha.jr	(huidige waarde)
Ree	0.7 – 0.8	(0.54)
Konijn	10 – 12	(11)

De lange-termijnproductdoelen 'gewenst financieel resultaat' en 'jachtintensiteit' gelden voor het gehele terrein.

Het jaarlijkse financiële resultaat was over de periode 1993-1997 gemiddeld ongeveer f 19.000,- positief. De gemeente hanteert als randvoorwaarde dat het beheer van haar bos- en natuurterreinen ten minste kostendekkend is. Daarbij mogen natuurbeheer en recreatievoorziening een beperkt negatief saldo hebben, dat gecompenseerd moet worden door de netto inkomsten uit jachtverhuur en bosexploitatie.

De jacht is verhuurd en draagt daarmee bij aan een gunstig financieel resultaat. Er wordt gejaagd op ree, konijn, haas, vos, verwilderde katten en een aantal vogelsoorten (Wildeenheid Diana Someren, 1998). Komend jaar zal de jacht bij wijze van experiment niet verhuurd worden.

Het is gewenst om de jacht te handhaven. Vanuit oogpunt van bosbeheer (natuurlijke verjonging) is vooral het afschot van reeën van belang. Gezien het toenemend gebruik van natuurlijke verjonging bij het bosbeheer, is het wenselijk om het afschot van reeën licht te verhogen. Ook konijnen kunnen in bepaalde jaren schade berokkenen aan bosverjonging. Het huidige afschotniveau voor konijnen is vanuit bosbeheeroogpunt gemiddeld voldoende, mits gericht wordt ingegrepen.

3.2 Per zone

Voor de lange-termijnproductdoelen 'landschapstype', 'houtoogst' en 'recreatief gebruik' gelden per zone verschillende streefwaarden. Deze productdoelen zijn daarom voor elke zone afzonderlijk gedefinieerd. De ligging van de onderscheiden zones is te vinden op kaart 7.

De productdoelen 'vegetatie' en 'fauna', zoals beschreven in Van Raffe & Wolf (2000a), worden in Someren niet als zodanig gehanteerd (er wordt niet op gestuurd). Ze blijven hier daarom buiten beschouwing.

Zone 1. Integratie (H,R,N)

Landschapstype: de gewenste oppervlakteaandelen van verschillende landschapstypen		
Soort landschapstype	Aandeel (%)	(huidige waarde)
Heide	1-3	(1)
Ven	1-2	(1)
Bos	≥ 95	(98)

Houtoogst: de gewenste gemiddelde jaarlijkse houtoogst per hectare, verdeeld naar boomsoort of boomsoortengroep en oogstklasse			
Boomsoort/ boomsoortengroep	Oogstklasse	Hoeveelheid m ³	(huidige waarde)
Alle boomsoorten	Alle oogstklassen	3,5 - 4,5	(3,5 - 4)

Recreatief gebruik: de gewenste openstelling en aantallen van diverse typen recreanten		
Soort recreatie	Openstelling	Aantal recreanten
Wandelen	Op alle wegen en paden	-
Fietsen	Op fietspaden	-
Paardrijden	Op ruiterspaden en menroute	-
Honden	Aangelijnd	-
Gemotoriseerd verkeer	Op openbare verharde wegen	-
Mountainbiken	Op aangegeven route	-
Kamperen	Alleen op kampeertrein	Alleen Scouting
Parkeren	Op bestaande parkeerplaatsen	Capaciteit parkeerplaatsen

Het belangrijkste na te streven landschapstype in zone 1 is bos. Daarnaast worden bestaande kleine vennen en heideterreinen als zodanig gehandhaafd en worden enkele kleine laagten die met bos dichtgegroeid zijn weer als ven en/of heide hersteld.

De gewenste houtoogst in zone 1 bedraagt ongeveer 4 m³/ha.jr. Er wordt dan ongeveer 80 % van de bijgroei geoogst. Er wordt zo veel mogelijk gestreefd naar productie van kwaliteitshout. Er zijn geen specifieke wensen voor oogst van hout van een bepaalde boomsoort of boomsoortengroep. Alle gewenste oogsthoeveelheden gelden daarom voor alle boomsoorten.

Wandelaars zijn in deze zone welkom op alle wegen en paden. Fietsers, ruiters, mountainbikers, kamperende scouts, gemotoriseerd verkeer alleen op daarvoor bestemde routes. Kamperende scouts alleen op het daarvoor bestemde kampeertrein. Honden alleen aangelijnd. Parkeren moet op de daarvoor aangewezen terreinen gebeuren. Andere recreatieactiviteiten zijn niet gewenst. De aantallen van de aangegeven typen recreanten vormen in deze zone geen probleem. Regulatie van de aantallen vindt plaats via bestaande en nieuw aan te leggen recreatieve voorzieningen (zie hiervoor § 5.2).

Zone 2. Natuur & Landschap, stuifzand (N,L,r)

Landschapstype: de gewenste oppervlakteaandelen van verschillende landschapstypen		
Soort landschapstype	Aandeel (%)	(huidige waarde)
Stuifzand	> 90	(2)
Bos	<10	(98)

Recreatief gebruik: de gewenste openstelling en aantallen van diverse typen recreanten		
Soort recreatie	Openstelling	Aantal recreanten
Wandelen	In het gehele stuifzand	-
Fietsen	Op fietspaden	-
Honden	Aangelijnd	-
Parkeren	Op bestaande parkeerplaatsen	Capaciteit parkeerplaatsen

Door in de Gebergten een aanzienlijk deel van het bos om te zetten in open stuifzand worden de hoofdfuncties natuur en landschap hier in de toekomst versterkt. Aan de zuid- en westrand blijft een strook bos gehandhaafd (in zone 3). Zo

worden storende invloeden (bemesting landbouw, verkeersoverlast A67) buitengesloten.

Binnen dit terrein zijn alleen de recreatievormen wandelen en fietsen gewenst. Paardrijden, mountainbiken en dagrecreatie dus niet. Honden zijn aangelijnd toegestaan. Parkeermogelijkheden zijn gewenst om daarmee wandelaars naar dit gebied te trekken. Door wandelaars te stimuleren om het gehele stuifzandgebied te betreden, helpen ze mee om dit stuivend te houden. Naar aanleiding van de toekomstige ontwikkeling van specifieke natuurwaarden, zouden gedeelten van het stuifzand op termijn voor recreanten gesloten kunnen worden.

Zone 3. Natuur & Landschap, bos (N,L,r)

Landschapstype: de gewenste oppervlakteaandelen van verschillende landschapstypen		
Soort landschapstype	Aandeel (%)	(huidige waarde)
Heide	20 - 30	(1)
Bos	70 - 80	(99)

Recreatief gebruik: de gewenste openstelling en aantallen van diverse typen recreanten		
Soort recreatie	Openstelling	Aantal recreanten
Wandelen	Op alle wegen en paden	-
Fietsen	Op fietspaden	-
Paardrijden	Op ruiterspaden	-
Honden	Aangelijnd	-

Door in de Lieropse heide en enkele gedeelten van de Gebergten het bos om te vormen naar een licht dennenbos met veel open ruimten erin, wordt de landschappelijke variatie en de natuurwaarde vergroot. Het geheel bevat maximaal 30% aan open plekken met heide, zodat het voldoet aan de boswet. Het stuifzandrelief dat op deze locaties aanwezig is, wordt door het open bos meer benadrukt.

Houtoogst is in zone 3 geen doelstelling. Dit wil uiteraard niet zeggen dat er geen hout geoogst mag worden. Dit wordt dan echter gedaan ten behoeve van natuur en landschap. Bijvoorbeeld om het open bosbeeld te realiseren. Op termijn is het de bedoeling om in deze zone weinig in te grijpen: een bosreservaatbeheer.

Deze zone is aantrekkelijk voor recreanten. Het is gewenst dat wandelpaden, fietsroutes en ruiterspaden op een beperkt aantal plaatsen deze zone doorkruisen.

Zone 4. Natuur & Landschap, heide en vennen (N,L,r)

Landschapstype: de gewenste oppervlakteaandelen van verschillende landschapstypen		
Soort landschapstype	Aandeel (%)	(huidige waarde)
Heide	50-55	(52)
Ven	30	(30)
Moeras	15	(15)
Bos	< 5	(3)

Recreatief gebruik: de gewenste openstelling en aantallen van diverse typen recreanten		
Soort recreatie	Openstelling	Aantal recreanten
Wandelen	Op alle wegen en paden	-
Fietsen	Op fietspaden	-
Paardrijden	Op ruiterspaden	-
Honden	Aangelijnd	-

Zone 4 beslaat twee verschillende terreingedeelten:

- het natuurterrein van het Beuven en omgeving met het aansluitende deel bij het Witven,
- het gebied rondom het Keelven en de vennen in het bos van de Somerense heide.

Het gaat om open natuurgebied. In het merendeel van het terrein blijft het huidige terreintype gehandhaafd. Uitzondering vormen enkele bospercelen in de omgeving van het Witven. Deze belemmeren de verbinding tussen Witven en Beuven, en worden daarom omgevormd tot heide. Het gehele Beuvengebied (inclusief Witven) valt onder de natuurbeschermingswet. Het Keelengebied is recent ontbost en ingericht als open heide en vennengebied. Ook de 'bosvennen' in de Somerense heide zijn recent uitgegraven.

In deze natuurgebieden speelt rust een belangrijke rol. Daarom is het wenselijk dat alleen rustige vormen van recreatie plaatsvinden en dat deze zich concentreren aan de randen van het gebied. Doorsteken door het terrein zijn alleen gewenst in het zuidelijke gedeelte van het Beuvengebied (noordelijk van Witven) en door het Keelengebied. De gebruiksintensiteit moet vorm krijgen via de voorzieningen in het terrein, zoals het aantal paden en routes dat langs en door (delen van) het natuurgebied loopt (zie § 5.2). Het terrein is zeer aantrekkelijk voor recreatie. Een goede communicatie met de verschillende groepen recreanten is dus van belang.

Zone 5. Nadruk op Natuur (N,h,r)

Landschapstype: de gewenste oppervlakteaandelen van verschillende landschapstypen		
Soort landschapstype	Aandeel (%)	(huidige waarde)
Heide	< 3	(0)
Ven	< 2	(0)
Bos	≥ 95	(100)

Houtoogst: de gewenste gemiddelde jaarlijkse houtoogst per hectare, verdeeld naar boomsoort of boomsoortengroep en oogstklasse			
Boomsoort/ boomsoortengroep	Oogstklasse	Hoeveelheid m ³	(huidige waarde)
Alle boomsoorten	Alle oogstklassen	2 - 4,5	(3,5 - 4)

Recreatief gebruik: de gewenste openstelling en aantallen van diverse typen recreanten		
Soort recreatie	Openstelling	Aantal recreanten
Wandelen	Op alle wegen en paden	-
Fietsen	Op fietspaden	-
Paardrijden	Op ruiterspaden	-
Honden	Aangelijnd	-

Het belangrijkste na te streven landschapstype in zone 5 is bos. Daarnaast worden kleine geïsoleerde laagten die met bos dichtgegroeid zijn, weer als ven en/of heide hersteld.

De gewenste houtoogst in zone 5 bedraagt ongeveer 3 m³/ha.jr. Dit betekent niet dat er in zone 5 minder geoogst moet worden dan in zone 1. Omdat de nadruk op natuur ligt, is een lagere houtoogst echter acceptabel.

Ten aanzien van recreatief gebruik geldt hetzelfde als voor zone 3.

Zone 6. Recreatie & Natuur (R,N,I)

Landschapstype: de gewenste oppervlakteaandelen van verschillende landschapstypen		
Soort landschapstype	Aandeel (%)	(huidige waarde)
Recreatieterrein	10	(10)
Bos	90	(90)

Recreatief gebruik: de gewenste openstelling en aantallen van diverse typen recreanten		
Soort recreatie	Openstelling	Aantal recreanten
Wandelen	Op alle wegen en paden	-
Fietsen	Op fietspaden	-
Paardrijden	Op ruiterspaden	-
Gemotoriseerd verkeer	Op openbare verharde wegen	-
Dagrecreatie	Op recreatieterrein en in openluchttheater	-
Kamperen	Op kampeerterrein	Alleen Scouting
Parkeren	Op bestaande parkeerplaatsen	Capaciteit parkeerplaatsen

In Zone 6 – overeenkomend met deelgebied De Donck - dient de huidige verhouding tussen bos en recreatieterrein in stand te blijven. Houtproductie is hier geen doelstelling. Maar waarschijnlijk zal er wel hout worden geoogst om waarden op het vlak van natuur, landschap en ook recreatie (belevingswaarde) te versterken.

Recreatie is hier een belangrijke functie. De genoemde soorten recreatie zullen in stand worden gehouden via behoud van voorzieningen (zie § 3.2).

Zone 7. Nadruk op Recreatie (R,h,n)

Landschapstype: de gewenste oppervlakteaandelen van verschillende landschapstypen		
Soort landschapstype	Aandeel (%)	(huidige waarde)
Heide	< 3	(0)
Ven	< 2	(0)
Bos	≥ 95	(100)

Houtoogst: de gewenste gemiddelde jaarlijkse houtoogst per hectare, verdeeld naar boomsoort of boomsoortengroep en oogstklasse			
Boomsoort/ boomsoortengroep	Oogstklasse	Hoeveelheid m ³	(huidige waarde)
Alle boomsoorten	Alle oogstklassen	3 - 4,5	(3,5 - 4)

Recreatief gebruik: de gewenste openstelling en aantallen van diverse typen recreanten		
Soort recreatie	Openstelling	Aantal recreanten
Wandelen	Op alle wegen en paden	-
Fietsen	Op fietspaden	-
Trimmen	Op alle wegen en paden	-
Paardrijden	Op ruiterspaden	-
Honden	Aangelijnd	-
Mountainbiken	Op aangegeven route	-
Parkeren	Op bestaande, recent aangelegde parkeerplaats	Capaciteit parkeerplaats (ca. 100 auto's)

Deze zone blijft bos (minimaal 95%). Houtproductie is hier ondergeschikt aan recreatie. Maar omdat deze functies elkaar niet veel belemmeren, zijn de streefwaarden voor de houtoogst niet veel lager dan die in zone 1. Door aanleg van recreatieroutes en andere voorzieningen, worden diverse vormen van recreatie in dit gebied geconcentreerd. Dit geldt bijvoorbeeld voor trimmen en wandelen.

Zone 8. Recreatie (R, n)

Landschapstype: de gewenste oppervlakteaandelen van verschillende landschapstypen		
Soort landschapstype	Aandeel (%)	(huidige waarde)
Jeneverbesstruweel	4 - 6	(5)

Recreatief gebruik: de gewenste openstelling en aantallen van diverse typen recreanten		
Soort recreatie	Openstelling	Aantal recreanten
Motorcrossen	Op vastgestelde data, op de crossbaan	-
Wandelen	Op alle wegen en paden	-
Mountainbiken	Op aangegeven route	-
Dagrecreatie	Op de voor Motorcross vastgestelde data, in gehele terrein	-
Parkeren	Op bestaande parkeerplaatsen	Capaciteit parkeerplaatsen

Zone 8 – het motorcrossterrein in de Gebergten – heeft geen doelstellingen op het gebied van houtoogst. Dit wil niet zeggen dat er geen hout geoogst mag worden. Wat betreft landschapstypen, is instandhouding van het aanwezige jeneverbesstruweel gewenst.

Naast het gebruik voor motorcrosses op een beperkt aantal vaste dagen per jaar, is voor de rest van het jaar gebruik door mountainbikers een doelstelling. Het terrein biedt goede mogelijkheden voor mountainbikers. Andere terreingedeelten worden rustiger voor wandelaars en fietsers wanneer mountainbikers worden gestimuleerd om hier heen te gaan.

Zone 9. Landschap (L,n,r)

Landschapstype: de gewenste oppervlakteaandelen van verschillende landschapstypen		
Soort landschapstype	Aandeel (%)	(huidige waarde)
Bos	≥ 95	(100)

In zone 9 – kleine landschapselementen – staat de instandhouding van het boskarakter in een open landschap centraal.

4 Streefbeelden

De meeste terreinkenmerken die worden nagestreefd (terreindoelen), hangen nauw samen met het bosbeeld dat op de lange termijn gewenst wordt. Dit gewenste bosbeeld wordt hier aangeduid met de term streefbeeld.

In verschillende gedeelten van het terrein kan het streefbeeld anders zijn. Het streefbeeld hangt in de eerste plaats samen met de zone. De zone bepaalt immers welke functievervulling gewenst is en welke productdoelen worden nagestreefd. Maar daarnaast hangt het streefbeeld ook af van de groeiplaats en van de huidige bossamenstelling.

De groeiplaats bepaalt de groeimogelijkheden voor de diverse boomsoorten en vormt daarmee een randvoorwaarde voor de streefbeeldkeuze. Een groeiplaatsindeling voor de Nederlandse bossen is in voorbereiding (Stortelder, De Waal & Wolf in prep). Momenteel wordt de PNV¹-indeling volgens Van der Werf (1991) gebruikt om te bepalen welke boomsoorten van nature op een bepaalde groeiplaats thuishoren.

De huidige bossamenstelling vormt het startpunt voor de bosontwikkeling. Aangezien geïntegreerd bosbeheer uitgaat van (bij)sturen in het bestaande bosecosysteem, is dit startpunt van groot belang voor de keuze van het streefbeeld. Bovendien geeft de samenstelling en groei van het huidige bos belangrijke aanvullende informatie over de bodem. De mogelijkheden voor groei van boomsoorten nemen toe naarmate de periode waarover de bosbodem zich (ongestoord) heeft kunnen ontwikkelen langer is. Dus bij het ouder worden van bossen, mits er tussentijds geen grondbewerking wordt uitgevoerd. De toename van de bosbouwkundige mogelijkheden op een bepaalde groeiplaats hangt vooral samen met de ontwikkeling van een humusprofiel (Stortelder, de Waal & Wolf in prep).

De streefbeeldkeuze is dus gebaseerd op: de zone, de groeiplaats en de huidige bossamenstelling. Er is in eerste instantie geen rekening gehouden met subsidieregelingen, zoals de Regeling Natuurbeheer. De achterliggende gedachte is dat het juist van belang is om eerst op grond van bovengenoemde criteria de gewenste streefbeelden vast te stellen, en pas daarna de vertaalslag te maken naar subsidiemogelijkheden. De gebruikte terreindoelen zijn wel zoveel mogelijk in dezelfde termen beschreven als de pakketten van de Regeling Natuurbeheer.

Op grond van de criteria zone (functievervulling), groeiplaats en huidige bossamenstelling zijn voor Someren in totaal tien streefbeelden onderscheiden. De streefbeelden fungeren als belangrijke planningseenheden voor het vaststellen van de terreindoelen (zie § 5.3).

¹ Potentieel-natuurlijke vegetatie.

De begrenzing van de onderscheiden streefbeelden is weergegeven op kaart 8. Er is bewust voor gekozen om de grenzen tussen streefbeelden niet overal strak langs de rechte vakgrenzen te leggen. Door meer natuurlijke, grillige grenzen aan te houden - bijvoorbeeld grenzen van bodemeenheden - draagt de indeling in streefbeelden op termijn bij aan een natuurlijker bosbeeld. Bij de begrenzing is steeds een afweging gemaakt tussen het volgen van een natuurlijke grens enerzijds en de consequenties voor de planning anderzijds.

De gekozen streefbeelden worden hieronder nader toegelicht.

Streefbeeld	Boomsorten	Locaties	Aandeel (%)	
I	Dennen-berkenbos	Gd, be (ei)	Herselse Heide, Gebergten, Lieropse Heide, Somerense Heide, Schietberg, Boksen-berg	24
II	Dennen-eikenbos	Gd, ei (be, tk)	Herselse Heide, Gebergten, Lieropse Heide, Somerense Heide, Schietberg, Boksen-berg	22
III	Douglas-berkenbos	Dg, be (jl, fs, bu)	Herselse Heide, Lieropse Heide, Somer-ense Heide, Boksenberg	16
IV	Douglas-beukenbos	Dg, bu (jl, fs, be, tk, zk, ro)	Lieropse Heide (bij Moorsel)	2
V	Eiken-berkenbos	Ei, be (gd)	Het Broek, Lieropse Heide (langs Beuvengebied)	4
VI	Open dennenbos	Gd (be, ei)	Gebergten, Lieropse Heide	6
VII	Gemengd loofbos	Ei, ze, po, (ed, ro, be, hb, bu, es, zk)	De Donck	1
VIII	Berkenbos	Be (ei, gd, ze)	Lieropse Heide, Boksenberg (kleine laagten)	< 1
IX	Open stuifzand	-	Gebergten	3
X	Heide en vennen	-	Beuven, Lieropse Heide, Somerense heide (m.n. Keelvengebied), Boksenberg.	22

Streefbeeld I - Dennen-berkenbos

Een gemengd bos met een belangrijke rol voor grove den. De keuze van berk als belangrijkste mengboomsoort levert een stabiele menging op die zonder veel ingrepen in stand kan blijven. Een beperkt aandeel eik is in dit streefbeeld ook welkom.

Het Dennen-berkenbos is het te realiseren type op de armste gronden met een geïntegreerde doelstelling. Dit geldt voor ongeveer een kwart van het Somerense bosoppervlak.

Op de droge arme zandgronden die het Droog Berken-Zomereikenbos of Kussentjesmos-Dennenbos als PNV hebben, heeft slechts een zestal boomsoorten een behoorlijke groeiverwachting: berk, eik, grove den, Corsicaanse den, Oostenrijkse den en douglas. Van deze zes blijken de uitheemse Corsicaanse en Oostenrijkse den vitaliteitsproblemen te krijgen en zich nauwelijks natuurlijk te verjongen. De douglas levert - doordat ze een uitheemse boomsoort is - een beperkte bijdrage aan de functie natuur. Doordat de groei van douglas op deze arme bodems minder goed is dan op andere groeiplaatsen, is de bijdrage van deze boomsoort aan de houtproductie ook relatief gering.

Van de inheemse boomsoorten eik en berk zijn op deze arme groeiplaats minder kwalitatief goede stammen te verwachten dan van grove den. Daarmee is grove den hier de boomsoort die de beste perspectieven geeft voor de combinatie van natuur (inheems) en houtproductie.

Streefbeeld II & III - Dennen-eikenbos & Douglas-berkenbos

Deze twee streefbeelden gelden, evenals streefbeeld I, voor de zones waar de functies natuur en houtproductie beide een rol spelen. Het gaat hier echter om de iets rijkere gronden.

Gedeeltelijk behoren deze tot de vochtige arme zandgronden (PNV Vochtig Berken-Zomereikenbos). Deze bieden iets ruimere groeimogelijkheden voor boomsoorten. Vijf van de zes bovengenoemde soorten hebben er een goede groeiverwachting, een aantal andere boomsoorten – waaronder beuk, tamme kastanje, douglas, Japanse lariks en fijnspar - hebben een redelijke groeiverwachting.

Streefbeeld II en III gelden ook voor delen met het Droog Berken-eikenbos - of soms zelfs het Kussentjesmos-Dennenbos - als PNV. De huidige bossamenstelling moet dan op relatief goede groeiplaatsomstandigheden wijzen.

Eik biedt hier door de betere groeimogelijkheden perspectief voor houtproductie. Deze boomsoort kan zich relatief moeilijk in een menging handhaven. Goede mogelijkheden voor een duurzaam gemengd bos met een aandeel eik biedt het streefbeeld Dennen-eikenbos: een licht bostype met een hoog aandeel grove den en eik, aangevuld met wat berk en tamme kastanje.

Van de boomsoorten met redelijke groeiverwachting, biedt douglas hier voor houtproductie het beste perspectief. Deze boomsoort heeft een hoge productiviteit en kan een goede houtkwaliteit leveren. Vanuit natuuroogpunt is berk als inheemse PNV-soort het meest geschikt als mengboomsoort. Deze pioniersoort kan door de snelle groei goed in menging met douglas opgroeien (eik kan dit niet). Het Douglas-berkenbos is hier dus een geschikt streefbeeld. Douglas en berk worden in dit vrij donkere type bos aangevuld met Japanse lariks, fijnspar en beuk.

Streefbeeld IV - Douglas-beukenbos

Op de lemige zandgronden bij Moorsel (Lieropse heide) wordt de PNV gevormd door het Vochtig Wintereiken-Beukenbos. Hier is het aantal boomsoorten met een goede groeiverwachting groot. Douglas is de meest productieve boomsoort. Beuk is de PNV-boomsoort die zich het best in een menging met douglas kan handhaven.

In de zones waarin zowel de functie natuur als houtproductie van belang is, is op deze groeiplaats gekozen voor het streefbeeld Douglas-beukenbos. Bij dit streefbeeld worden de hoofdboomsoorten douglas en beuk aangevuld met Japanse lariks, fijnspar, berk, zoete kers en tamme kastanje.

Streefbeeld V - Eiken-berkenbos

De leemarme vochtige zandgronden bieden goede mogelijkheden voor de ontwikkeling van een vitaal Eiken-berkenbos, dat in samenstelling dicht aanligt tegen de PNV: het Vochtig Berken-Zomereikenbos. Dit gemengde loofbos heeft betrekkelijk weinig mogelijkheden voor houtproductie, en is daarom alleen gekozen voor zones waarin de nadruk ligt op de natuurfunctie.

In totaal gaat het hier om circa 50 ha bos. Aangezien het huidige bos hier voor een groot deel uit dennen bestaat, betekent de keuze van dit streefbeeld hier een grote verschuiving in de toekomstige boomsoortensamenstelling.

Streefbeeld VI - Open dennenbos

Dit streefbeeld geldt voor de droge bosgedeelten met stuifzandrelief, waarin natuur en landschap de hoofdfuncties zijn (zone 3). Het gaat om de armste groeiplaatsen, met het Kussentjesmos-Dennenbos – soms het Droog Zomereiken-berkenbos – als PNV. Door te kiezen voor een open bos met een lage houtvoorraad, dat gedomineerd wordt door grove den – de pionierboomsoort die karakteristiek is voor deze arme groeiplaats – wordt hier het stuifzandlandschap geaccentueerd. Naast grove den hebben ook berk en eik een plaats in dit streefbeeld.

Streefbeeld VII - Gemengd loofbos

In het deelgebied De Donck is de groeiplaats rijk. De PNV behoort tot het Gewoon Eiken-Haagbeukenbos of het Vochtig Wintereiken-Beukenbos. Dit betekent dat een groot aantal loofboomsoorten hier goed kan groeien. De hoofdfuncties recreatie en natuur worden hier goed vervuld door een kleinschalig bos, waarin verschillende loofboomsoorten elkaar afwisselen. Belangrijke boomsoorten zijn eik, zwarte els en populier, aangevuld met esdoorn, robinia, berk, haagbeuk, beuk, es en zoete kers.

Streefbeeld VIII - Berkenbos

In de Boksenberg en de Lieropse Heide komen kleine vochtige laagten voor. Sommige zijn begroeid met berkenbos, andere vormen open plekken met een mat van pijpenstrootje op de bodem. De PNV is hier het Vochtig Zomereiken-berkenbos. De waarde voor de houtproductie is gering; de natuurfunctie domineert. Op deze plekken wordt een door berk gedomineerd bos nagestreefd, waarin open gedeelten voor hunnen komen, en ook eik, grove den en zwarte els een rol kunnen spelen. Vanwege de geringe omvang van de bosgedeelten die tot dit streefbeeld behoren, is het Berkenbos niet op kaart 8 aangegeven.

Streefbeeld IX - Open stuifzand

Dit type geldt voor het stuifzandgebied in de Gebergten, dat nu grotendeels met bos is begroeid. Dit terrein wordt – indien mogelijk – omgevormd van bos naar open stuifzand.

Streefbeeld X – Heide en vennen

Dit type geldt voor de open natuurterreinen: het Beuvengebied, het Keelengebied en enkele kleinere, door bos omsloten vennen. Dit terrein is blijvend open natuurgebied met afwisseling van heideachtige vegetaties en vennen.

5 Terreindoelen voor de lange termijn

In Someren worden voor de lange-termijnplanning de volgende terreindoelen gehanteerd:

Terreindoelen Someren voor de lange termijn	
Terreindoel	Planningseenheid
Wildstand	Gehele terrein
Ontsluiting	Zone
Voorzieningen	Zone
Boomsoortensamenstelling	Streefbeeld
Menging	Streefbeeld
Ontwikkelingsfasen/ hoeveelheid verjonging	Streefbeeld
Kwaliteit verjonging	Streefbeeld
Toekomstbomen	Streefbeeld
Dood hout	Streefbeeld
Bodemvegetatie	Streefbeeld
Minerale grond	Streefbeeld

De meeste terreindoelen die op de lange termijn (over ca. 30 jaar) moeten worden gerealiseerd, hangen nauw samen met het te realiseren streefbeeld. Het gaat hier om boomsoortensamenstelling, menging, aandelen per ontwikkelingsfase, de hoeveelheid verjonging, de kwaliteit van de verjonging, toekomstbomen, dood hout, bodemvegetatie en aandeel minerale grond. Deze terreindoelen worden per streefbeeld beschreven in § 5.3. Enkele terreindoelen hebben geen directe relatie tot het bos. De gewenste ontsluiting en voorzieningen hangen samen met de functiezonering (§ 5.2), de gewenste wildstand geldt voor het gehele terrein (§ 5.1).

Voor elk terreindoel zijn streefwaarden geformuleerd. Bij de geformuleerde streefwaarden is – voor zover bekend – tussen haken de huidige waarde aangegeven (uit deel 2, Inventarisatie).

5.1 Gehele terrein

Voor het totale bos- en natuurgebied van de gemeente Someren wordt in principe een min of meer natuurlijke wildstand nagestreefd. Randvoorwaarde is dat wildvraat de bosverjonging niet belemmert.

Het werken volgens de uitgangspunten van geïntegreerd bosbeheer betekent dat natuurlijke bosverjonging een cruciale rol gaat spelen bij het bosbeheer. In dit opzicht kunnen ree en konijn problemen opleveren. De belangrijkste inheemse loofboomsoorten voor Someren – eik en berk – zijn gevoeliger voor reevraat dan naaldboomsoorten zoals grove den en douglas. Hoge dichtheden van vooral ree kunnen de samenstelling van de bosverjonging beïnvloeden: het aandeel inheemse loofboomsoorten blijft onnatuurlijk laag.

Om bovenstaande problemen te voorkomen is voor arme zandgronden een reedichtheid van circa 2 per 100 ha gewenst. Daarnaast moeten hoge pieken in de konijnenpopulatie worden voorkomen.

Wildstand: de gewenste wildstand		
Soort wild	Aantal per 100 ha	(huidige waarde)
Ree	1 - 3	Onbekend
Konijn	Geen pieken	Onbekend

5.2 Per zone

De gewenste (recreatieve) ontsluiting en voorzieningen zijn niet in detail uitgewerkt. Per zone is wel aangegeven welke veranderingen hierin voor de lange termijn gewenst zijn. Deze veranderingen worden kort toegelicht.

Ontsluiting

Wandelpaden bestaan voornamelijk uit de rechte ontginningspaden, aangevuld met een aantal smalle paden die dwars door het bos lopen. In de toekomst zal een aantal (delen van de) ontginningspaden worden opgeheven. Daarvoor in de plaats komen nieuwe slingerende wandelpaden door het bos. Hierdoor blijft de totale hoeveelheid wandelpaden in de meeste zones gelijk. Alleen in zone 3, 4 en 5 - zones waar de nadruk op natuur (en landschap) ligt - wordt ernaar gestreefd paden op te heffen om de rust te vergroten. Hoewel er ook hier enkele wandelpaden (door het bos) bijkomen, neemt de totale hoeveelheid af. In zone 4 (Beuvengebied) wordt het aantal doorsteken ten noorden van het Starven beperkt tot 2.

Gemarkeerde wandelroutes zijn voornamelijk rondwandelingen. Er is echter ook één doorgaande lange-afstandswandelroute (LAW). De rondwandelingen zijn sinds kort geconcentreerd in zone 7. Ook het zuid-oostelijke deel van de Lieropse heide (voornamelijk zone 1) bevat relatief veel gemarkeerde rondwandelingen. Nergens is opheffing van wandelroutes aan de orde. Wel is er een wens om twee wandelroutes toe te voegen: één rondwandeling door het stuifzandgebied Gebergten (zone 2 en 3)

en één lange wandelronde door het gehele terrein: van de Boksenberg naar de Herselse Heide en terug.

De huidige fietspaden door de Somerense heide (zone 1 en 7) en de Lieropse heide (zone 1) zouden zodanig moeten worden aangevuld dat uiteindelijk één doorgaande fietsroute van noord naar zuid (Boksenberg-Herselse Heide) ontstaat, met een oostelijke aftakking naar het dorp Someren. Deze route doorsnijdt alle zones, behalve 8 en 9.

Het bestaande net aan ruiterspaden en de aanwezige menroute blijven gehandhaafd.

Momenteel zijn geen speciale routes voor mountainbikers aanwezig. De wens is om er in de toekomst twee aan te leggen: één op het motorcrossterrein (zone 8) en aansluitende delen van zone 1 (Gebergten), en één vanaf de parkeerplaats bij zone 7 (Somerense Heide).

Het aantal bosontsluitingswegen dient te worden beperkt. Slechts de wegen die echt nodig zijn voor houtoogst of andere bos- en natuurbeheeractiviteiten blijven voor dit doel in gebruik, met bijbehorend onderhoud. In zone 2, 3, 5, 6 - waar houtoogst geen (hoofd)doelstelling is - kunnen vrijwel alle bosontsluitingswegen worden opgeheven. Bosontsluitingswegen zijn niet toegankelijk voor gemotoriseerd verkeer dat zich niet met bos- en natuurbeheer bezighoudt.

Het aantal openbare verharde wegen dat door het terrein heenloopt is gering. Recent zijn de doorgaande routes door de grote terreinen Somerense heide en Lieropse heide afgesloten. Het is gewenst om de huidige situatie te handhaven.

Voorzieningen

Parkeerplaatsen zijn alleen gewenst aan de randen van het terrein, dicht bij openbare wegen. De capaciteit ervan is een middel om de recreatiedruk te sturen. Recent is daarom een parkeerterrein met circa 100 plaatsen aangelegd aan de noordrand van zone 7 (Somerense heide). Elders dienen alleen kleinere parkeerplaatsen aangelegd te worden wanneer dit nodig is om parkeren in het bos of op andere ongewenste plaatsen te voorkomen.

Picknickplaatsen bestaan voornamelijk uit locaties waar één picknicktafel staat. Alleen bij de parkeerplaats bij zone 7 (Somerense heide) is sinds kort een grote picknickplaats aanwezig. Buiten zones met een recreatieve hoofdfunctie (zone 6 en 7) blijven kleine picknickplaatsen wenselijk. Buiten de zones waar de natuurfunctie de nadruk heeft (zone 2, 3, 4, 5), is een lichte toename van het aantal kleine picknickplaatsen wenselijk. Hetzelfde geldt voor het aantal bankjes. De trimbaan en coopertestbaan in zone 7 blijven gehandhaafd.

Het is voor de toekomst gewenst om de informatievoorziening aan bezoekers te verhogen. Het gaat hier vooral om informatie over het beheer. Momenteel zijn enkele informatiepanelen aanwezig bij het Keelvengebied (zone 4). Hierop staat

natuurontwikkeling centraal. Het is gewenst ook enkele informatiepanelen te plaatsen over (geïntegreerd) bosbeheer (zone 1, 3, 5, 6, 7), (herstel)beheer van stuifzand (zone 2), en natuurwaarden en beheer van heide en vennen (zone 4, 7). Daarnaast is het de wens om in zone 7 een natuurleerpad, een leerpad (geïntegreerd) bosbeheer en - ten noorden van de parkeerplaats - een informatiecentrum te realiseren.

Het huidige aantal van twee groepskampeerlocaties voor de Scouting blijft gehandhaafd. De locatie op De Donck (zone 6) blijft gehandhaafd. Voor die in de Gebergten (zone 2) is een vervangende locatie in de Herselse heide (zone 1) wenselijk.

De gemeente wil een deel van de Somerense heide extensief gaan begrazen. Het gaat om het keelvengebied (zone 4) en delen van het aangrenzende bos (zone 1). Hiervoor zal een wildraster worden aangelegd. Het bestaande begrazingsgebied ten zuiden van het Beuven (zone 4 en 5) wordt uitgebreid.

Zone 1 Integratie (H, R, N)

Ontsluiting: de gewenste ontsluiting		
Soort ontsluiting	Hoeveelheid	Lengte
Wandelpad - gemarkeerde wandelroute	Blijft gelijk 1 toevoegen	Blijft gelijk Toename ca. 35 km
Fietspad	1 toevoegen	Toename ca. 15 km
Ruiterpad	Blijft gelijk	Blijft gelijk
Mountainbikeroute	2 nieuwe	Ca. 10 km
Bosontsluitingsweg	Neemt af	Neemt af
Openbare verharde weg	Blijft gelijk	Blijft gelijk

Voorzieningen: de gewenste recreatieve en andere voorzieningen		
Soort voorziening	Aantal	Capaciteit of Lengte
Parkeerplaats	ca. 5 (blijft gelijk)	ca. 200 auto's
Picknickplaats	ca. 10 (lichte toename)	1 a 2 picknicktafels per locatie
Informatiepaneel	ca. 5 (toename)	-
Bank met afvalbak	ca. 40 (lichte toename)	-
Kampeerterein Scouting	1 (toename)	Ca. 50 personen
Wildraster	1 (toename)	Ca. 2 km

Zone 2 Natuur & Landschap, stuifzand (N, L, r)

Ontsluiting: de gewenste ontsluiting		
Soort ontsluiting	Hoeveelheid	Lengte
Wandelpad - gemarkeerde wandelroute	Blijft gelijk 2 toevoegen	Blijft gelijk Toename ca. 5 km
Fietspad	1 toevoegen	Toename ca. 1 km
Bosontsluitingsweg	Sterke afname	Sterke afname

Voorzieningen: de gewenste recreatieve en andere voorzieningen		
Soort voorziening	Aantal	Capaciteit
Parkeerplaats	1 aan broekkant (zuid)	Ca. 30 auto's
Picknickplaats	2 (blijft gelijk)	1 a 2 picknicktafels per locatie
Informatiepaneel	1 (toename)	-
Bank met afvalbak	Enkele (blijft gelijk)	-

Zone 3 Natuur & Landschap, bos (N, L, r)

Ontsluiting: de gewenste ontsluiting		
Soort ontsluiting	Hoeveelheid	Lengte
Wandelpad - gemarkeerde wandelroute	Neemt af 1 toevoegen	Neemt af Toename ca. 500 m
Fietspad	1 toevoegen	Toename ca. 200 m
Ruiterpad	Blijft gelijk	Blijft gelijk
Bosontsluitingsweg	Sterke afname	Sterke afname

Voorzieningen: de gewenste recreatieve en andere voorzieningen		
Soort voorziening	Aantal	Capaciteit
Picknickplaats	Enkele (blijft gelijk)	1 a 2 picknicktafels per locatie
Informatiepaneel	1 (toename)	-
Bank met afvalbak	Ca. 5 (blijft gelijk)	-

Zone 4 Natuur & Landschap, heide/ven (N, L, r)

Ontsluiting: de gewenste ontsluiting		
Soort ontsluiting	Hoeveelheid	Lengte
Wandelpad - gemarkeerde wandelroute	Langs randen (lichte afname) 2 doorsteken (lichte afname) 6 (1 toevoegen)	Neemt af Neemt af Toename ca. 700 m
Fietspad	1 (blijft gelijk)	Toename ca. 150 m

Voorzieningen: de gewenste recreatieve en andere voorzieningen		
Soort voorziening	Aantal	Capaciteit
Parkeerplaats	1 (bij Keelven)	Ca. 30 auto's
Picknickplaats	3 (lichte toename)	1 a 2 picknicktafels per locatie
Informatiepaneel	5 (toename)	-
Bank met afvalbak	Ca. 20 (lichte toename)	-
Wildraster	2 (toename)	Ca. 5,5 km

Zone 5 Nadruk op natuur (N, h, r)

Ontsluiting: de gewenste ontsluiting		
Soort ontsluiting	Hoeveelheid	Lengte
Wandelpad - gemarkeerde wandelroute	Neemt af 1 toevoegen	Neemt af Toename ca. 1,5 km
Fietspad	1 toevoegen	Toename ca. 1 km
Bosontsluitingsweg	Sterke afname	Sterke afname

Voorzieningen: de gewenste recreatieve en andere voorzieningen		
Soort voorziening	Aantal	Capaciteit/ Lengte
Informatiepaneel	1 (toename)	-
Bank met afvalbak	Enkele (blijft gelijk)	-
Raster	1 (toename)	Ca. 1,5 km

Zone 6 Recreatie & Natuur (R, N, I)

Ontsluiting: de gewenste ontsluiting		
Soort ontsluiting	Hoeveelheid	Lengte
Wandelpad - gemarkeerde wandelroute	Blijft gelijk 1 (blijft gelijk)	Blijft gelijk Blijft gelijk
Bosontsluitingsweg	Neemt af	Neemt af
Openbare verharde weg	1 (blijft gelijk)	Blijft gelijk

Voorzieningen: de gewenste recreatieve en andere voorzieningen		
Soort voorziening	Aantal	Capaciteit
Openluchttheater	1 (blijft gelijk)	Blijft gelijk
Kampeerterein Scouting	1 (blijft gelijk)	Ca. 50 personen
Dagrecreatieveld	1 (blijft gelijk)	Blijft gelijk
Blokhut	1 (blijft gelijk)	Blijft gelijk
Parkeerplaats	Ca. 75 (blijft gelijk)	Blijft gelijk
Picknickplaats	3 (lichte toename)	1 tot 5 picknicktafels per locatie
Informatiepaneel	1 (toename)	-
Bank met afvalbak	5 (lichte toename)	-

Zone 7 Nadruk op recreatie (R, h, n)

Ontsluiting: de gewenste ontsluiting		
Soort ontsluiting	Hoeveelheid	Lengte
Wandelpad - gemarkeerde wandelroute	Blijft gelijk 9 (1 toevoegen)	Blijft gelijk Toename ca. 1 km
Fietspad	2 (blijft gelijk)	Blijft gelijk
Ruiterpad	Blijft gelijk	Blijft gelijk
Mountainbikeroute	1 nieuwe	Ca. 2 km
Bosontsluitingsweg	Neemt af	Neemt af

Voorzieningen: de gewenste recreatieve en andere voorzieningen		
Soort voorziening	Aantal	Capaciteit
Parkeerplaats	1 grote (Hier parkeren concentreren)	Ca. 100 auto's
Informatiecentrum	1 (toename)	-
Werksschuur	1 (blijft gelijk)	-
Recreatieveld	1 (blijft gelijk)	-
Picknickplaats	10 (neemt toe)	1 a 2 picknicktafels per locatie
Picknickplaats	1 (blijft gelijk)	Ca. 6 picknicktafels per locatie
Informatiepaneel	2 (neemt toe)	-
Leerpad bosbeheer	1 nieuw	Ca. 2,5 km
Natuurleerpad	1 nieuw	2,5 km
Bank met afvalbak	Ca. 15 (neemt toe)	-

Zone 8 Recreatie (R, n)

Ontsluiting: de gewenste ontsluiting		
Soort ontsluiting	Hoeveelheid	Lengte
Wandelpad	Blijft gelijk	Blijft gelijk
Mountainbikeroute	1 nieuwe	Ca. 0.5 km

Voorzieningen: de gewenste recreatieve en andere voorzieningen		
Soort voorziening	Aantal	Capaciteit
Motorcrossbaan	1(blijft gelijk)	-
Parkeerplaats	Blijft gelijk	Blijft gelijk

Zone 9 Landschap (L,n,r)

Voorzieningen: de gewenste recreatieve en andere voorzieningen		
Soort voorziening	Aantal	Capaciteit
Bank met afvalbak	3, langs rand bosjes (toename)	-

5.3 Per streefbeeld

In hoofdstuk 4 zijn voor Someren tien na te streven bosbeelden onderscheiden. Om deze streefbeelden te kunnen gebruiken voor de aansturing van beheermaatregelen, worden ze vertaald in terreindoelen, en worden aan elk terreindoel één of meer streefwaarden verbonden. Deze streefwaarden gelden voor de situatie over 30 jaar.

Een van de kenmerken van geïntegreerd bosbeheer is flexibiliteit. Flexibiliteit is onder andere nodig om goed in te kunnen spelen op – deels onvoorspelbare – natuurlijke en economische ontwikkelingen. Om voldoende flexibiliteit te waarborgen, zijn de streefwaarden voor de terreindoelen aangegeven met behulp van minimum en/of maximumgrenzen. Daarmee wordt een interval of randvoorwaarde aangegeven.

Boomsoortensamenstelling

De achterliggende overwegingen voor de na te streven boomsoortensamenstelling zijn voor elk streefbeeld al beschreven in hoofdstuk 4. Belangrijk is dat de na te streven bosbeelden door hun boomsoortenverdeling onderling duidelijk van karakter verschillen.

Het Dennen-berkenbos (I), Dennen-eikenbos (II), Eiken-berkenbos (V), Open dennenbos (VI) en Berkenbos (VIII) vormen lichte bossen met een gering aandeel uitheemse boomsoorten. Het Eiken-berkenbos en Berkenbos wordt gedomineerd door loofbomen, het Open dennenbos door naaldbomen, terwijl het Dennen-eikenbos en Dennen-berkenbos gemengde loof-naaldbossen vormen.

Het Douglas-Berkenbos (III) en Douglas-Beukenbos (IV) zijn donkerder en hebben een hoog aandeel uitheemse soorten. Het aandeel inheemse boomsoorten is er echter

wel steeds minimaal 30%. Het Gemengd loofbos (VII) kent een afwisseling van donker en licht bos met uitheemse en inheemse loofboomsoorten.

De gewenste boomsoortensamenstelling zal geleidelijk leiden tot verschuivingen ten opzichte van de huidige situatie. Voor alle streefbeelden geldt dat de aandelen van de uitheemse dennensoorten en van Amerikaanse eik zullen teruglopen. Het huidige grote aandeel grove den blijft alleen in het Open dennenbos vrijwel gelijk. In het Dennen-berkenbos en Dennen-eikenbos zal het aandeel grove den wat afnemen ten gunste van eik en berk. In het Douglas-berkenbos, Douglas-beukenbos en Eiken-berkenbos daalt het grove-dennenaandeel veel sterker. Bij de twee eerstgenoemde streefbeelden vooral ten gunste van douglas, beuk, berk en Japanse lariks. Bij het Eiken-berkenbos maakt grove den plaats voor zomereik en berk. De streefbeelden Gemengd loofbos en Berkenbos leiden slechts tot geringe verschuivingen in boomsoortensamenstelling.

Menging

Een gemengd bos heeft vele voordelen. Menging zal de natuurwaarde verhogen (meer variatie, meer niches voor planten en dieren), het risico voor houtproductie spreiden (niet afhankelijk van één boomsoort) en kan de aantrekkelijkheid van het bos voor recreanten verhogen. Binnen alle streefbeelden wordt daarom naar een gemengd bos toegewerkt.

Onder gemengd bos wordt bos verstaan waarin minimaal 20% van het kronendak wordt gevormd door andere boomsoorten dan de hoofdboomsoort. Bij de bepaling van het mengingsaandeel is de schaal cruciaal. De mengboomsoort moet als individu of als groep van maximaal 0,05 ha (ca. 25 x 25 m) tussen andere boomsoorten staan. Is de aaneengesloten oppervlakte waarop slechts één boomsoort voorkomt groter dan 0,05 are, dan wordt het als een ongemengd deel van de opstand opgevat.

In het huidige bos in de gemeente Someren is het percentage gemengd bos laag, circa 10%. Voor bijna alle streefbeelden geldt daarom dat een sterke toename van de menging gewenst is. Voor het Eiken-berkenbos en Gemengde loofbos wordt sterk gemengd bos nagestreefd. Alleen voor het Berkenbos is menging geen na te streven terreindoel. Het gaat hier steeds om kleine bosjes op vochtige plekken, die gezien hun schaal ook uit puur berkenbos mogen blijven bestaan.

Ontwikkelingsfasen

Leibundgut

Ruimtelijke variatie in een bosgebied hangt behalve met de boomsoortensamenstelling en menging samen met de horizontale en verticale bosstructuur. De horizontale bosstructuur omvat het bosmozaïek: de ruimtelijke afwisseling tussen bosgedeelten met verschillende ontwikkelingsstadia. Onder verticale structuur wordt de gelaagdheid van het bos verstaan.

De indeling in bosontwikkelingsfasen volgens Leibundgut (1978) is als basis genomen voor de beschrijving van de bosstructuur.

Omslagpunt

Daarnaast is gebruik gemaakt van het begrip omslagpunt: het moment in de bosontwikkeling waarop de takken van de bomen tot op tweevijfde deel van de te verwachten eindhoogte zijn afgestorven (Klingen Bomen 1997, 1999). Dit is het moment waarop jeugdverzorgings-maatregelen stoppen, en vervangen worden door maatregelen als dunning en verjongingskap (zie deel 1, Introductie en kaarten). Het omslagpunt wordt bereikt tijdens de stakenfase.

Via de combinatie van de indeling van Leibundgut met het begrip omslagpunt zijn drie samenvattende categorieën onderscheiden:

- Open ruimte (Kale fase),
- Jonge bos (Jonge fase + Dichte fase + deel Stakenfase voor omslagpunt),
- Bos voorbij omslagpunt (deel Stakenfase voorbij omslagpunt, Boomfase, Aftakelingsfase).

Bosontwikkelingsfase Leibundgut (1978)	Omschrijving	Samenvattende eenheid
Kale fase	Kruiden dominant; boomsoorten afwezig	Open ruimte
Jonge fase	Zaailingen en jonge bomen tot 2 meter hoog; niet in sluiting	Jong bos
Dichte fase	Struweel van jonge bomen, ca. 2-10 m hoog	
Stakenfase	Dicht bosgedeelte met één laag van ca. 10-20 m hoog	Bos voorbij omslagpunt
Boomfase	Eén of meerlagig bosgedeelte met differentiatie in sluiting	
Aftakelingsfase	Bosgedeelte met veel afstervende bomen; in natuurlijk bos leidend tot een kleinschalig mozaïek van ontwikkelingsfasen.	

Horizontale structuur

Het bosmozaïek (de horizontale structuur) wordt enerzijds bepaald door de oppervlakteaandelen van de verschillende bosontwikkelingsfasen, en anderzijds door de grootte van de groepen van een bepaalde ontwikkelingsfase in de opstand.

Voor Someren is per streefbeeld aangegeven welke aandelen boomfase en jonge bos gewenst zijn. Een uitgangspunt van geïntegreerd bosbeheer is om het bos ouder te laten worden. Het gewenste aandeel van de boomfase voor de meeste streefbeelden is dan ook hoger dan dat in de huidige situatie. Een uitzondering vormt het Open dennenbos (streefbeeld VI). Hier leidt de wens om het oppervlakteaandeel open ruimte toe te laten nemen tot 20-30%, tot een lager gewenst boomfase-aandeel. Het gewenste aandeel jong bos is voor de meeste streefbeelden 20-35%, en ligt daarmee wat lager dan het huidige aandeel.

De schaal binnen het bosmozaïek is operationeel gemaakt door aan te geven welk oppervlakteaandeel van de planningseenheid 'jong bos in groepen' of 'open ruimte in groepen' moet gaan bevatten. Bos behoort tot de eenheid 'jong bos in groepen' of 'open ruimte in groepen', wanneer de aaneengesloten oppervlakte jong bos of open ruimte maximaal 0,25 ha beslaat (doorsnede maximaal ca. 60 m). Voor de streefbeelden van Someren is het gewenst dat over 30 jaar minimaal drievierde van het jonge bos uit groepen bestaat. De open ruimte in het Open dennenbos (VI) moet dan ten minste voor de helft uit groepen bestaan.

Er zijn geen streefwaarden gehanteerd voor de omvang van groepen jong bos. De groepsomvang is een afgeleide van de gewenste boomsoortensamenstelling. Voor de verjonging van een lichteisende boomsoort als grove den zijn grotere groepen gewenst dan voor verjonging van een schaduwverdragende boomsoort als beuk. Deze verschillen zijn op maatregelniveau opgenomen in het beheerplan (deel 4).

Verticale structuur

Gelaagdheid (verticale structuur) speelt alleen een rol in de boomfase (zie omschrijving bij indeling Leibundgut). Per streefbeeld is daarom aangegeven op welk oppervlakteaandeel men over 30 jaar bos wil hebben, dat behoort tot de categorie 'boomfase met tweede boomlaag en/of struiklaag'. Het gewenste aandeel gelaagd bos neemt voor de meeste streefbeelden in Someren tussen eenderde en de helft van de boomfase in. Dit betekent dat de tweede boomlaag en struiklaag samen eenderde tot de helft bedekken van het bosoppervlak dat tot de boomfase behoort. Ten opzichte van de huidige situatie vormt dit een sterke toename van het aandeel 'boomfase met tweede boomlaag en/of struiklaag'. In streefbeelden met licht bos is het gewenste aandeel gelaagd bos in het algemeen hoger dan in streefbeelden met donker bos. Dit resulteert voor licht bos ten opzichte van donker bos in minder doorzicht op ooghoogte.

Hoeveelheid verjonging

De hoeveelheid verjonging is gekoppeld aan de verdeling over ontwikkelingsfasen. Daarom zijn ze samengevoegd tot één terreindoel. Verjonging is te verdelen in twee categorieën: verjonging onder scherm en jong bos.

Verjonging onder scherm wordt ook aangeduid met de term voorverjonging. Het gaat hier om opslag van jonge bomen in bos dat tot de boomfase behoort. Het aandeel 'boomfase met verjonging' wordt bepaald aan de hand van de bedekking van alle jonge exemplaren van bomen, zowel kiemplanten als exemplaren die zich in de struiklaag of tweede boomlaag bevinden². Voor Someren is het gewenste aandeel 'boomfase met verjonging' voor de meeste streefbeelden 10 tot 30%, dus ongeveer

² De eenheden 'boomfase met verjonging' en 'boomfase met tweede boomlaag en/of struiklaag' kunnen elkaar voor een groot deel overlappen. Beide bevatten alle jonge bomen onder scherm die tot de struik- en tweede boomlaag behoren. Maar bij 'boomfase met verjonging' behoren ook alle jongere exemplaren van boomsoorten, terwijl struikvormende soorten als lijsterbes, sporkehout, Amerikaanse krentenboompje en Amerikaanse vogelkers wel meetellen voor de 'boomfase met tweede boomlaag en/of struiklaag', maar niet voor de 'boomfase met verjonging'

eenzesde tot de helft van de boomfase. Dit betekent een forse toename ten opzichte van de huidige situatie.

De eerder beschreven ontwikkelingsfase 'jong bos' vormt tevens het aandeel van de verjonging dat niet onder scherm staat. Het na te streven oppervlaktaandeel voor jong bos is voor het merendeel van de bossen van Someren – zoals gezegd – 20-35%.

Kwaliteit verjonging

De kwaliteit van de verjonging hangt sterk samen met de dichtheid ervan. Veel jonge bomen per ha – in de vorm van voorverjonging of jong bos – leiden uiteindelijk vrijwel altijd tot voldoende kwalitatief goede bomen. In alle bosgedeelten waar houtproductie een belangrijke rol speelt, is dichte verjonging gewenst. Dit geldt in Someren voor streefbeeld I, II, III en IV.

Streefwaarden voor de dichtheid van verjonging zijn in het kader van geïntegreerd bosbeheer alleen gedefinieerd voor jong bos. Het belang van de dichtheid van voorverjonging is - uitgaand van een systeem waarbij groepsgewijze verjongingskap wordt toegepast – beperkt. Men hoopt immers dat de voorverjonging na groepenkap wordt aangevuld met nieuwe spontane opslag van boomsoorten. De totale dichtheid van voorverjonging en nieuwe verjonging leidt dan vervolgens tot een bepaalde kwaliteit. Dit totaal na groepenkap behoort dan inmiddels tot de categorie jong bos.

De gewenste dichtheid van jong bos is voor bos in de jonge fase anders gedefinieerd dan voor bos in de dichte en stakenfase. In de jonge fase gaat het om het aantal jonge bomen per ha. In dit geval om een voldoende groot oppervlaktaandeel waar de dichtheid meer dan 5000 bomen per ha bedraagt. De verjonging zal dan snel in sluiting komen, waardoor de boompjes worden gedwongen recht naar boven te groeien. Dit komt de toekomstige stamkwaliteit ten goede (rechtheid). Een logisch vervolg hierop is dat jong bos in de dichte fase en stakenfase over een voldoende groot oppervlaktaandeel in sluiting moet zijn. Een gewenst aantal stammen per ha is hier geen hanteerbare eis, omdat dit aantal steeds zal moeten verminderen naarmate het jonge bos ouder wordt. Wanneer het bos in sluiting blijft, blijven de bomen recht omhoog groeien (rechtheid stam) en blijven takken onder de top afsterven (goede takafstoting).

In Someren voldoet de verjonging op dit moment aan de kwaliteitseisen. Dit heeft ermee te maken dat het huidige jonge bos vrijwel overal is aangeplant en als gevolg daarvan de juiste dichtheden heeft. Bij geïntegreerd bosbeheer wordt waar mogelijk gebruik gemaakt van natuurlijke verjonging. De dichtheid van natuurlijke verjonging is vooraf moeilijk voorspelbaar. Daarmee wordt de kwaliteitseis 'dichtheid van verjonging' voor het bosbeheer veel belangrijker dan deze nu is.

Toekomstbomen

De gewenste aantallen van verschillende typen toekomstbomen vormen een maat voor de kwaliteitseisen aan bosgedeelten die voorbij het omslagpunt zijn. Toekomstbomen vormen het aanknopingspunt voor dunningen. Bij dunningen worden de toekomstbomen vrijgesteld, zodat deze hun kroon goed kunnen ontwikkelen. Voor Someren zijn twee typen toekomstbomen onderscheiden: kwaliteitsbomen en markante bomen.

Kwaliteitsbomen zijn toekomstbomen met goede potenties voor houtproductie. Kwaliteitsbomen zijn recht, fijn betakt (onderste 6 m takvrij) en vitaal zonder stambeschadigingen. Voor loofbomen is een rechte stam wat minder belangrijk dan voor naaldbomen. Maar loofbomen mogen – willen ze in aanmerking komen als kwaliteitsboom - geen lage zware zijtakken hebben. Het is van belang om streng te zijn bij de selectie van kwaliteitsbomen. Een onregelmatige verdeling van gemarkeerde kwaliteitsbomen over de bosoppervlakte heeft de voorkeur. Bosgedeelten zonder kwaliteitsbomen kunnen in aanmerking komen voor verjongingskap. Bij de streefbeelden waarin houtproductie een belangrijke rol speelt (I, II, III, IV), is het gewenst om op termijn per ha 70 tot 100 bomen als kwaliteitsboom aan te (kunnen) merken. Hiervoor moet de houtkwaliteit in het algemeen toenemen ten opzichte van de huidige situatie. Binnen het Eikenberkenbos (streefbeeld V) is houtproductie ondergeschikt aan natuur. Het minimum voor het aantal gewenste kwaliteitsbomen is er daarom aanzienlijk lager: 20 per ha. In de overige streefbeelden (VI-X) speelt houtproductie helemaal geen rol. Hier worden dus geen kwaliteitsbomen nagestreefd.

Markante bomen vallen op door hun vorm, omvang en/of functie (bijvoorbeeld nestboom). Ze zijn van belang voor de functies recreatie en/of natuur. Over het algemeen wordt gestreefd naar enkele markante bomen per ha (1 tot 5). In het Gemengd loofbos (streefbeeld VII) en Open dennenbos (Streefbeeld VI) worden wat grotere aantallen markante bomen nagestreefd.

De kronen van alle toekomstbomen – zowel kwaliteitsbomen als markante bomen – moeten voldoende vrij staan. Bij markante bomen niet alleen om hun kroon verder te ontwikkelen, maar (vooral) ook om op te vallen. De gewenste vrije kroonruimte geeft aan in hoeverre de toekomstbomen vrij moeten komen te staan. De vrije kroonruimte geeft aan welk gedeelte van de kroonometrek niet raakt aan kronen van concurrerende bomen. Er wordt naar gestreefd om via dunningen de vrije kroonruimte van kwaliteitsbomen te verhogen tot ongeveer 50%, die van markante bomen tot ongeveer 75%.

Dood hout

Een zeer groot aantal planten en dieren is aangewezen op liggende en staande dode bomen. Vooral op dood hout van zware afmetingen. Een substantieel aandeel (dikke) dode bomen is dus van groot belang voor de natuurwaarde van het bos.

Het huidige aandeel dood hout in de bossen van Someren is gering: minder dan 1% van de totale houtvoorraad. Ter vergelijking: in natuurlijke bossen varieert de hoeveelheid dood hout van 10 tot 30% van de houtvoorraad. In de streefbeeld I, II, III en IV wordt gestreefd naar verhoging van de hoeveelheid dood hout naar 5 tot 10 % van de houtvoorraad. Het dode hout moet zowel een aandeel staand als liggend dood hout bevatten: beide minimaal 2% van de staande houtvoorraad. Daarnaast moeten er per hectare enkele dikke dode stammen aanwezig zijn. Deze moeten – conform de eisen die de Regeling Natuurbeheer 2000 stelt voor Bos met verhoogde natuurwaarde - op het dikste punt een minimale diameter hebben van 30 centimeter. In de streefbeeld V en VI, waar de natuurfunctie domineert, zijn de na te streven hoeveelheden dood hout hoger.

Bodemvegetatie

De maximale of minimale waarden voor de gewenste bedekking van een type bodemvegetatie, is slechts voor enkele streefbeeld aangegeven. In het Open dennenbos (VI) wordt ernaar gestreefd dat minimaal 10% van de bodem bedekt wordt door dophei en struikhei. In het Berkenbos (VIII) mogen bochtige smele en pijpenstrootje niet meer van 50% van de bodem bedekken. Binnen Heide en vennen (X) moet over 30 jaar minimaal 30% van de bodem bedekt zijn met dophei en struikhei, en mag de bedekking met bochtige smele en pijpenstrootje niet meer dan 15% zijn.

Minerale grond

Het gewenste oppervlakteaandeel waar minerale grond aan de oppervlakte moet liggen, is alleen aangegeven voor het streefbeeld Open stuifzand (IX). Hier wordt voor de lange termijn een aandeel van ten minste 90% minerale grond nagestreefd.

Streefbeeld I Dennen-berkenbos

Boomsoortensamenstelling: de gewenste boomsoortensamenstelling		
Boomsoort/ boomsoortengroep	Aandeel (%)	(huidige waarde)
Grove den	50 – 70	(64)
Berk	20 – 40	(2)
Zomereik	5 – 20	(1)
Amerikaanse vogelkers	< 1	(<1)
Uitheimse soorten	< 15	(31)

Menging: de gewenste menging			
Type menging	Aandeel mengboomsoorten per afdeling	Aandeel van het streefbeeld (%)	(huidige waarde)
Individueel of kleine groepen	> 20%	> 80%	(10%)

Ontwikkelingsfasen/ hoeveelheid verjonging: de gewenste ontwikkelingsfasen en hoeveelheid verjonging		
Soort ontwikkelingsfase	Aandeel (%)	(huidige waarde)
Boomfase (totaal)	60 – 80	(80)
- boomfase met verjonging	10 – 30	(10)
- boomfase met tweede boomlaag/struiklaag	20 – 30	(15)
Jong bos	20 – 35	(20)
- jong bos in groepen	15 – 35	(< 10)

Kwaliteit verjonging: de gewenste kwaliteit van de verjonging			
Soort verjonging	Dichtheid (stamtal/ha of mate van kroonsluiting)	Aandeel (%)	(huidige waarde)
Jong bos in jonge fase	> 5000	> 75%	(>90%)
Jong bos in dichte of stakenfase	volledig	> 75%	(>90%)

Toekomstbomen: het gewenste aantal toekomstbomen				
Type toekomstboom	Aantal (per ha)	(huidige waarde)	Vrije kroonruimte na dunning (% van de kroononttrek)	(huidige waarde)
Kwaliteitsbomen	70 – 100	(50)	30 – 60	(25)
Markante bomen	1 – 5	(5)	50 – 100	(25)

Dood hout: het gewenste dode hout		
Type dood hout	Hoeveelheid (% van de houtvoorraad of aantal per ha)	(huidige waarde)
Alle dode stammen	5 – 10 %	(<1)
- staand dood hout	> 2 %	(<1)
- liggend dood hout	> 2 %	(<1)
- dik dood hout (diameter >30 cm)	> 3 stuks	(0)

Streefbeeld II Dennen-eikenbos

Boomsoortensamenstelling: de gewenste boomsoortensamenstelling		
Boomsoort/ boomsoortengroep	Aandeel (%)	(huidige waarde)
Grove den	30 – 60	(56)
Zomereik	25 – 50	(5)
Berk	5 – 20	(4)
Tamme kastanje	5 – 10	(0)
Amerikaanse vogelkers	< 1	(<1)
Uitheimse soorten	< 25	(32)

Menging: de gewenste menging			
Type menging	Aandeel mengboomsoorten per afdeling	Aandeel van het streefbeeld (%)	(huidige waarde)
Individueel of kleine groepen	> 20%	> 80%	(10%)

Ontwikkelingsfasen/ hoeveelheid verjonging: de gewenste ontwikkelingsfasen en hoeveelheid verjonging		
Soort ontwikkelingsfase	Aandeel (%)	(huidige waarde)
Boomfase (totaal)	60 – 80	(85)
- boomfase met verjonging	10 – 30	(8)
- boomfase met tweede boomlaag/struiklaag	20 – 30	(12)
Jong bos	20 – 35	(15)
- jong bos in groepen	15 – 35	(< 10)

Kwaliteit verjoning: de gewenste kwaliteit van de verjoning			
Soort verjoning	Dichtheid (stamtaal/ha of mate van kroonsluiting)	Aandeel (%)	(huidige waarde)
Jong bos in jonge fase	> 5000	> 75%	(>90%)
Jong bos in dichte of stakenfase	volledig	> 75%	(>90%)

Toekomstbomen: het gewenste aantal toekomstbomen				
Type toekomstboom	Aantal (per ha)	(huidige waarde)	Vrije kroonruimte na dunning (% van de kroononttrek)	(huidige waarde)
Kwaliteitsbomen	70 – 100	(35)	30 – 60	(30)
Markante bomen	1 – 5	(5)	50 – 100	(30)

Dood hout: het gewenste dode hout		
Type dood hout	Hoeveelheid (% van de houtvoorraad of aantal per ha)	(huidige waarde)
Alle dode stammen	5 – 10 %	(1)
- staand dood hout	> 2 %	(<1)
- liggend dood hout	> 2 %	(<1)
- dik dood hout (diameter >30 cm)	> 4 stuks	(0)

Streefbeeld III Douglas-berkenbos

Boomsortensamenstelling: de gewenste boomsortensamenstelling		
Boomsort/ boomsortengroep	Aandeel (%)	(huidige waarde)
Douglas	25 – 50	(10)
Berk	15 – 30	(4)
Japane lariks	10 – 20	(2)
Beuk	5 – 20	(1)
Fijnspar	5 – 10	(7)
Uitheimse soorten	> 50	(52)
Inheimse soorten	> 30	(48)
Amerikaanse vogelkers	< 1	(<1)

Menging: de gewenste menging			
Type menging	Aandeel mengboomsoorten per afdeling	Aandeel van het streefbeeld (%)	(huidige waarde)
Individueel of kleine groepen	> 20%	> 80%	(15%)

Ontwikkelingsfasen/ hoeveelheid verjoning: de gewenste ontwikkelingsfasen en hoeveelheid verjoning		
Soort ontwikkelingsfase	Aandeel (%)	(huidige waarde)
Boomfase (totaal)	60 – 80	(88)
- boomfase met verjoning	10 – 30	(15)
- boomfase met tweede boomlaag/ struiklaag	20 – 30	(15)
Jong bos	20 – 35	(12)
- jong bos in groepen	15 – 35	(< 10)

Kwaliteit verjoning: de gewenste kwaliteit van de verjoning			
Soort verjoning	Dichtheid (stamtaal/ha of mate van kroonsluiting)	Aandeel (%)	(huidige waarde)
Jong bos in jonge fase	> 5000	> 75%	(>90%)
Jong bos in dichte of stakenfase	volledig	> 75%	(>90%)

Toekomstbomen: het gewenste aantal toekomstbomen				
Type toekomstboom	Aantal (per ha)	(huidige waarde)	Vrije kroonruimte na dunning (% van de kroononttrek)	(huidige waarde)
Kwaliteitsbomen	70 – 100	(60)	30 – 60	(20)
Markante bomen	1 – 5	(5)	50 – 100	(20)

Dood hout: het gewenste dode hout		
Type dood hout	Hoeveelheid (% van de houtvoorraad of aantal per ha)	(huidige waarde)
Alle dode stammen	5 – 10 %	(1)
- staand dood hout	> 2 %	(1)
- liggend dood hout	> 2 %	(<1)
- dik dood hout (diameter >30 cm)	> 4 stuks	(<1)

Streefbeeld IV Douglas-beukenbos

Boomsortensamenstelling: de gewenste boomsortensamenstelling		
Boomsort/ boomsoortengroep	Aandeel (%)	(huidige waarde)
Douglas	25 – 50	(18)
Beuk	25 – 50	(<1)
Lariks	10 – 20	(4)
Berk	10 – 20	(8)
Fijnspar	5 – 10	(11)
Zoete kers	2 – 5	(0)
Tamme kastanje	2 – 5	(0)
Amerikaanse vogelkers	< 1	(<1)

Menging: de gewenste menging			
Type menging	Aandeel mengboomsoorten per afdeling	Aandeel van het streefbeeld (%)	(huidige waarde)
Individueel of kleine groepen	> 20%	> 80%	(10)

Ontwikkelingsfasen/ hoeveelheid verjonging: de gewenste ontwikkelingsfasen en hoeveelheid verjonging		
Soort ontwikkelingsfase	Aandeel (%)	(huidige waarde)
Boomfase (totaal)	60 – 80	(90)
- boomfase met verjonging	10 – 30	(15)
- boomfase met tweede boomlaag/ struiklaag	20 – 30	(20)
Jong bos	20 – 35	(10)
- jong bos in groepen	15 – 35	(< 10)

Kwaliteit verjonging: de gewenste kwaliteit van de verjonging			
Soort verjonging	Dichtheid (stamtal/ha of mate van kroonsluiting)	Aandeel (%)	(huidige waarde)
Jong bos in jonge fase	> 5000	> 75%	(>90%)
Jong bos in dichte of stakenfase	volledig	> 75%	(>90%)

Toekomstbomen: het gewenste aantal toekomstbomen				
Type toekomstboom	Aantal (per ha)	(huidige waarde)	Vrije kroonruimte na dunning (% van de kroononttrek)	(huidige waarde)
Kwaliteitsbomen	70 – 100	(80)	30 – 60	(20)
Markante bomen	1 – 5	(5)	50 – 100	(20)

Dood hout: het gewenste dode hout		
Type dood hout	Hoeveelheid (% van de houtvoorraad of aantal per ha)	(huidige waarde)
Alle dode stammen	5 – 10 %	(1)
- staand dood hout	> 2 %	(1)
- liggend dood hout	> 2 %	(<1)
- dik dood hout (diameter >30 cm)	> 6 stuks	(<1)

Streefbeeld V Eiken-berkenbos

Boomsoortensamenstelling: de gewenste boomsoortensamenstelling		
Boomsoort/ boomsoortengroep	Aandeel (%)	(huidige waarde)
Zomereik	30 – 60	(2)
Berk	30 – 60	(3)
Uitheimse soorten	< 10	(26)
Amerikaanse vogelkers	< 1	(<1)

Menging: de gewenste menging			
Type menging	Aandeel mengboomsoorten per afdeling	Aandeel van het streefbeeld (%)	(huidige waarde)
Individueel of kleine groepen	> 30%	> 80%	(5%)

Ontwikkelingsfasen/ hoeveelheid verjonging: de gewenste ontwikkelingsfasen en hoeveelheid verjonging		
Soort ontwikkelingsfase	Aandeel (%)	(huidige waarde)
Boomfase (totaal)	60 – 80	(85)
- boomfase met verjonging	10 – 40	(10)
- boomfase met tweede boomlaag/ struiklaag	30 – 40	(15)
Jong bos	20 – 35	(15)
- jong bos in groepen	15 – 35	(< 10)

Kwaliteit verjonging: de gewenste kwaliteit van de verjonging			
Soort verjonging	Dichtheid (stamtal/ha of mate van kroonsluiting)	Aandeel (%)	(huidige waarde)
Jong bos in jonge fase	> 5000	> 40%	(>90%)
Jong bos in dichte of stakenfase	volledig	> 40%	(>90%)

Toekomstbomen: het gewenste aantal toekomstbomen				
Type toekomstboom	Aantal (per ha)	(huidige waarde)	Vrije kroonruimte na dunning (% van de kroononttrek)	(huidige waarde)
Kwaliteitsbomen	20 – 100	(50)	30 – 60	(25)
Markante bomen	1 – 5	(5)	50 – 100	(25)

Dood hout: het gewenste dode hout		
Type dood hout	Hoeveelheid (% van de houtvoorraad of aantal per ha)	(huidige waarde)
Alle dode stammen	10-25%	(1)
- staand dood hout	> 4%	(<1)
- liggend dood hout	> 4%	(<1)
- dik dood hout (diameter >30 cm)	> 8 stuks	(0)

Streefbeeld VI Open dennenbos

Boomsoortensamenstelling: de gewenste boomsoortensamenstelling		
Boomsoort/ boomsoortengroep	Aandeel (%)	(huidige waarde)
Grove den	60 – 80	(76)
Berk	15 – 25	(<1)
Zomereik	5 – 10	(<1)
Uitheimse soorten	< 5	(25)
Amerikaanse vogelkers	< 1	(<1)

Menging: de gewenste menging			
Type menging	Aandeel mengboomsoorten per afdeling	Aandeel van het streefbeeld (%)	(huidige waarde)
Individueel of kleine groepen	> 20%	> 80%	(10%)

Ontwikkelingsfasen/ hoeveelheid verjonging: de gewenste ontwikkelingsfasen en hoeveelheid verjonging		
Soort ontwikkelingsfase	Aandeel (%)	(huidige waarde)
Boomfase (totaal)	50 – 60	(85)
- boomfase met verjonging	10 – 25	(10)
- boomfase met tweede boomlaag/ struiklaag	15 – 25	(15)
Jong bos	20 – 35	(15)
- jong bos in groepen	15 – 35	(< 10)
Open ruimte	20 – 30	(< 1)
- open ruimte in groepen	10 – 30	(< 1)

Toekomstbomen: het gewenste aantal toekomstbomen				
Type toekomstboom	Aantal (per ha)	(huidige waarde)	Vrije kroonruimte na dunning (% van de kroonometrek)	(huidige waarde)
Markante bomen	2 – 10	(5)	50 – 100	(30)

Dood hout: het gewenste dode hout		
Type dood hout	Hoeveelheid (% van de houtvoorraad of aantal per ha)	(huidige waarde)
Alle dode stammen	10 – 25%	(<1)
- staand dood hout	> 4%	(<1)
- liggend dood hout	> 4%	(<1)
- dik dood hout (diameter >30 cm)	> 8 stuks	(0)

Bodemvegetatie: de gewenste bedekking van typen bodemvegetatie		
Soort bodemvegetatie	Aandeel (%)	(huidige waarde)
Struikhei/Dophei	> 10	(5)

Streefbeeld VII Gemengd loofbos

Boomsoortensamenstelling: de gewenste boomsoortensamenstelling		
Boomsoort/ boomsoortengroep	Aandeel (%)	(huidige waarde)
Zomereik	5 – 20	(22)
Zwarte els	5 – 20	(ca. 15)
Populier	5 – 20	(5)
Esdoorn	5 – 20	(ca. 15)
Robinia	5- 20	(ca. 5)
Berk	5 – 20	(5)
Haagbeuk	5 – 20	(ca. 5)
Beuk	5 – 20	(< 1)
Es	5 – 20	(ca. 10)
Zoete kers	5 – 20	(ca. 5)
Amerikaanse vogelkers	< 1	(<1)
Naaldboomsoorten	< 10	(ca. 5)

Menging: de gewenste menging			
Type menging	Aandeel mengboomsoorten per afdeling	Aandeel van het streefbeeld (%)	(huidige waarde)
Individueel of Kleine groepen	> 30 %	> 95	(25)

Ontwikkelingsfasen/ hoeveelheid verjonging: de gewenste ontwikkelingsfasen en hoeveelheid verjonging		
Soort ontwikkelingsfase	Aandeel (%)	(huidige waarde)
Boomfase (totaal)	60 – 80	(80)
- boomfase met verjonging	10 – 30	(10)
- boomfase met tweede boomlaag/ struiklaag	20 – 30	(15)
Jong bos	20 – 35	(20)
- jong bos in groepen	15 - 35	(< 10)

Toekomstbomen: het gewenste aantal toekomstbomen				
Type toekomstboom	Aantal (per ha)	(huidige waarde)	Vrije kroonruimte na dunning (% van de kroononttrek)	(huidige waarde)
Markante bomen	2 – 20	(10)	50 – 100	(20)

Dood hout: het gewenste dode hout		
Type dood hout	Hoeveelheid (% van de houtvoorraad of aantal per ha)	(huidige waarde)
Alle dode stammen	5 – 10%	(1)
- staand dood hout	> 2%	(<1)
- liggend dood hout	> 2%	(<1)
- dik dood hout (diameter >30 cm)	> 6 stuks	(<1)

Streefbeeld VIII Berkenbos

Boomsoortensamenstelling: de gewenste boomsoortensamenstelling		
Boomsoort/ boomsoortengroep	Aandeel (%)	(huidige waarde)
Berk	60 – 100	(90)
Eik	< 30	(5)
Grove den	< 30	(5)
Zwarte els	< 30	(<1)
Uitheimse soorten	< 5	(<1)
Amerikaanse vogelkers	< 1	(<1)

Ontwikkelingsfasen/ hoeveelheid verjonging: de gewenste ontwikkelingsfasen en hoeveelheid verjonging		
Soort ontwikkelingsfase	Aandeel (%)	(huidige waarde)
Open ruimte	< 30	(<1)

Toekomstbomen: het gewenste aantal toekomstbomen				
Type toekomstboom	Aantal (per ha)	(huidige waarde)	Vrije kroonruimte na dunning (% van de kroonontrek)	(huidige waarde)
Markante bomen	1 – 5	(2)	50 – 100	(10)

Dood hout: het gewenste dode hout		
Type dood hout	Hoeveelheid (% van de houtvoorraad)	(huidige waarde)
Alle dode stammen	5 – 10%	(3)
- staand dood hout	> 2%	(3)
- liggend dood hout	> 2%	(<1)

Bodemvegetatie: de gewenste bedekking van typen bodemvegetatie		
Soort bodemvegetatie	Aandeel (%)	(huidige waarde)
Bochtige smele/ Pijpenstrootje	< 50	(60)

Streefbeeld IX Open stuifzand

Ontwikkelingsfasen/ hoeveelheid verjonging: de gewenste ontwikkelingsfasen en hoeveelheid verjonging		
Soort ontwikkelingsfase	Aandeel (%)	(huidige waarde)
Open ruimte	> 98 %	(2)

Minerale grond: het gewenste aandeel van het oppervlak waar minerale grond aan de oppervlakte ligt	
Aandeel (%)	(huidige waarde)
> 90 %	(5)

Streefbeeld X Heide en vennen

Ontwikkelingsfasen/ hoeveelheid verjonging: de gewenste ontwikkelingsfasen en hoeveelheid verjonging		
Soort ontwikkelingsfase	Aandeel (%)	(huidige waarde)
Open ruimte	> 95 %	(99)

Bodemvegetatie: de gewenste bedekking van typen bodemvegetatie		
Soort bodemvegetatie	Aandeel (%)	(huidige waarde)
Struikhei/ Dophei	> 30	(20)
Bochtige smele/ Pijpenstrootje	< 15	(40)